

СТАНОВИЩЕ

от

доц. д-р Методи Валериев Иванов,

Софийски университет „Св. Климент Охридски“,

Геолого-географски факултет, катедра „Регионално развитие“,

Научна специалност: 3.8 Икономика (Народно стопанство - регионална икономика и администрация)

Относно: дисертационен труд за присъждане на научна степен „доктор на науките“ по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки професионално направление 3.7 Администрация и управление (Регионално развитие)

Автор на дисертационния труд: проф. д-р Климент Минев Найденов

Тема на дисертационния труд: Географски детерминанти на обществената и културна динамика: регионални дискурси в межкултурната комуникация в контекста на устойчивото развитие

Основание за предоставяне на становището: участие в състава на научно жури по защита на дисертационен труд определено съгласно Заповед № РД-38-39/ 19.01.2024 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“.

1. Информация за автора на дисертационния труд.

Авторът проф. д-р Климент Минев Найденов е представил за обсъждане дисертационния си труд в катедра „Регионално развитие“ към Геолого-географски факултет на Софийски университет „Св. Климент Охридски“ съгласно чл.39 от ППЗРАСРБ. Разкриването на процедурата по защита на дисертационния труд е извършено на основание отправено предложение на Катедрения съвет на катедра „Регионално развитие“ и решение Факултетния съвет на Геолого-географски факултет от 16.01.2024 г.

Със Заповед РД-38-39/19.01.2024г. на Ректора на СУ “Св. Климент Охридски“ е определен съставът на Научното жури в процедурата за защита на дисертационен труд „Географски детерминанти на обществената и културна динамика: регионални дискурси

в межкултурната комуникация в контекста на устойчивото развитие “ за придобиване на научна степен „доктор на науките“ по: област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление, 3.7 Администрация и управление, научна специалност „Регионално развитие“.

Представеният комплект от документи от дисертанта проф. д-р Климент Найденов във връзка с процедурата за присъждане на научна степен „доктор на науките“ отговаря на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за неговото приложение и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“.

Дисертантът Климент Минев Найденов е доктор в професионално направление 4.4. „Науки за Земята“ (География на населението и селищата – Регионална демография) и щатен професор в катедра „Регионално развитие“ на Геолого-географски факултет на СУ „Св. Климент Охридски“. Академичното си развитие преминава изцяло в Софийски университет „Св. Климент Охридски“ като последователно заема длъжностите хоноруван преподавател (2002), асистент (2005), старши асистент (2007), главен асистент (2010), доцент (2016) и професор (2021). В периода от 2016 г. до 2019 г. е ръководител на катедра „Регионално развитие“, а към момента е във втори си управленски мандат (2023 - 2027 г.) като Декан на Геолого-географски факултет на СУ „Св. Климент Охридски“.

За трети път е член е на Академичния съвет на СУ „Св. Климент Охридски“, първо като докторант в периода от 2004 до 2007 г. , а сега и за втори път като Декан на Геолого-географски факултет. Проф. Найденов е създател и ръководител на докторската програма „Регионално развитие“, както и е ръководил магистърските програми „Регионална сигурност“, „Планиране и управление на териториални системи“. Освен това под неговото вещо ръководство са защитили успешно 10 докторанта към 2023 г. и над 250 дипломанта. Притежава над 120 публикации, монографии и учебници (и за средното училище) в страната и чужбина. Участвал е в над 100 международни и национални конференции, конгреси и симпозиуми, от които на над 10 национални конференции е бил и организатор. Като повече от 20 години е в организационния и редакторски комитет на ежегодната научна конференция „География и регионално развитие“ (от 2002, -), провеждаща се в Созопол. Освен това е и участник в над 100

национални, международни научни и бизнес проекта, като притежава повече от 20 години опит в проектната дейност. Женен, с три деца.

В периода 2018 – 2022 г. проф. д-р Климент Найденов заема поста Председател на Управителния съвет на Българско географско дружество като е създател на инициативата на Българското географско дружество – Геодекада 2020-2030.

Дисертантът е участвал в редица консултативни съвети, комисии, експертни и работни групи като:

- в периода от 2017 г. до 2019 г. е ръководител и член на експертни групи в процедури за институционална и програмна акредитация по професионално направление 4.4. „Науки за Земята“ към НАОА;

- в периода от 2015 г. до 2022 г. е член на Съвета по регионална политика към министъра на МРРБ;

- в периода от 2017 г. до 2020 г. е нещатен сътрудник към Комисията по регионална политика, благоустройство и местно самоуправление към 44 Народно събрание;

- в периода от 2020 г. до 2021 г. е член на работната група към Столична община за изготвяне на Програма за качеството на атмосферния въздух на СО 2021-2026 г.;

- в периода от 2021 г. до 2023 г. е член на Комитета за наблюдение на Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 г.;

- за периода 2021-2026 г. е избран за член на постоянно действащ научен съвет към СО за изпълнение на „Комплексна програма за подобряване качеството на атмосферния въздух на територията на СО за периода 2021-2026 г.;

- от 2021 е член на Регионалния съвет за развитие на Югозападен район за планиране;

- от 2020 г. е член на Съвместния програмнен комитет за разработване на Програмата за сътрудничество Гърция – България 2021 – 2027 г.;

- Ръководител на звено „Управление на риска“ в Центъра за компетентност КВАЗАР (Quasar).

2. Кратка обща характеристика на представения дисертационен труд.

Актуалност на темата

Дисертационният труд за придобиване на научна степен „доктор на науките“ на тема „Географски детерминанти на социалната и културна динамика: регионални дискурси в межкултурната комуникация в контекста на устойчивото развитие“ е

изключително актуална предвид нарастващата се взаимосвързаност между различните региони в резултат, на което се наблюдава нарастване на интензитета на межкултурната комуникация, която е водила и може да доведе възникването на потенциални конфликти в резултат на съществуващите различия в културните ценности и норми в отделните общества и съставляващите ги общности. От съществено значение за интегритета и повишаването на комуникацията между отделните общности притежават процеса на разбиране на географските фактори, които от части детерминират социалната и културната динамика. Повишаването на ефективността и конструктивността при осъществяването на межкултурната комуникация предполага да се идентифицират диспропорциите и неравенствата между различните региони в света, в контекста на изграждането на съвременното глобално общество подчиняващо се на реализацията и разработването на справедливи и приобщаващи политики за устойчиво развитие, отразяващи промените в околната среда и влиянието им върху социалната и културна динамика. Освен това недвусмислено можем да се съгласим с автора на дисертационния труд, че темата „Географски детерминанти на обществената и културна динамика: регионални дискурси в межкултурната комуникация в контекста на устойчивото развитие“ е силно интердисциплинарна, интегрираща концепции от няколко академични области“ за определянето на начините, по които географията влияе върху социалните и културни взаимодействия и устойчивото развитие.

Характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд „Географски детерминанти на социалната и културна динамика: регионални дискурси в межкултурната комуникация в контекста на устойчивото развитие“ е с общ обем от 726 страници и анализира начините на влияние на географските фактори върху социалните и културните процеси в различни региони, като са изследвана межкултурната комуникация в контекста на устойчиво развитие. В дисертационния труд се подчертава важността на регионалните особености и детерминанти в авторовото търсене да се представи нов поглед върху ролята на географията при формирането на културните и социалните динамики и определянето на значение им за устойчивото развитие на съвременните общества.

В дисертационния труд са представени 28 карти отразяващи и изобразяващи авторовите виждания посочени са 475 литературни източника, които предимно са на английски език. Дисертационния труд е структуриран във въведение, три глави и

заклучение. В структурно отношение трудът е балансиран и отговаря на установените изисквания за цялостност и логическа обвързаност на отделните структурни елементи, които на свои ред са добре представени и защитени чрез ясно и добре представена концептуална рамка, която може да бъде оценена изключително високо. Основание, за което ни дава:

- коректно дефинираните обект и предмет на изследването;
- целта и задачите са ясно и логически обвързани с основната изследователска хипотеза, която е декомпозирана в подхипотези;
- дефинираната теза е точна и може да бъде проверена чрез избрания методически апарат.

В първа глава „Географската наука, географските закони и отражението им върху развитието на общество, културата, устойчивото развитие и индекса на зеления растеж“ са представени основните географски фактори, които оказват влияние върху обществото и културата и предполагат разработването и изграждането на културни адаптации към околната среда. Представени са част от географските закони и влиянието им върху обществото, културата и устойчивото развитие. Освен това е представено влиянието на Принципа на пространствената хетерогенност върху обществото, културата и върху устойчивото развитие, който притежава значително влияние върху различни аспекти на обществото.

Втора глава „Анализ на межкултурните различия в света (на примера на 78 държави и тяхната бизнес култура“ потвърждава недвусмислено авторовото схващане, че „признаването и оценяването на културните различия е от съществено значение за насърчаването на справедлив и справедлив свят, където всички култури се уважават и вземат предвид в глобалния диалог“. Културното разбиране е от ключово значение при проектирането на ефективно образование за околната среда и кампании за промяна на поведението, тъй като множество екологични конфликти притежават културни измерения, чието разрешаване е свързано и с намирането на взаимно приемливи решения на екологичните проблеми.

Осъществения анализ на културата и бизнес културата в избраните 78 държави може да бъде от съществено значение не само за разбирането и насърчаването на екологичното поведение, но и за проектирането на инициативи в унисон с местните културни възприятия.

Третата глава на дисертационния труд „Регионални дискурси при межкултурните бизнес комуникации в контекста на устойчивото развитие и

екологичното поведение“ представя културните дименсии на Хофстеде и ефектите им върху изграждането на про-екологично поведение и определянето на начините по които бизнес културата оказва влияние върху изграждането на екологично съзнателното поведение в контекста на постигането на целите на устойчивото развитие. Авторът недвусмислено доказва, че съществува „дълбока и многостранна, дълбоко вкоренена в ценностите, вярванията, традициите и социалните норми на различните общества връзката между културата и екологичното поведение“. Представено е и влиянието на межкултурните бизнес комуникации за изпълнението на Индекса за зелен растеж, тъй като от една страна засяга международните бизнес практики, устойчивостта и културното разбирателство, а от друга Индексът предоставя оценка за постигането на устойчив икономически растеж.

В представеното заключение дисертантът на изследването обобщава, че съществуващите географските детерминанти определящи социалната и културната динамика разкриват въздействието на географията върху развитието и взаимодействието на обществата, особено в контекста на концепцията за устойчивото развитие очертаваща необходимостта от интегриране на културните и социалните измерения в екологичните и икономически политики на отделните общества, при оформените регионалните идентичности и при търсенето на възможности за повишаване на ефективността на межкултурната комуникация и сътрудничеството в глобален мащаб особено по отношение на опазването на околната среда.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни приноси.

В настоящия дисертационен труд разработен от дипломанта могат да се открият няколко научни и научно-приложни резултата, които са продукт от изследователската дейност на автора и позволяват да бъде дадена висока оценка на компетентността на проф. д-р Климент Найденов относно разработения съдържателен дисертационен труд за придобиване на научната степен „доктор на науките“ по отношение на теорията, методиката и приложните аспекти на избраната от автора тема.

Авторът на дисертационния труд посочва 10 приноса, с които се съгласявам не зависимо, че биха могли да се окрупнят и да се сведат до броя на поставените изследователски задачи. Като от представените 10 приноса могат да се открият:

1. *Подобряване на разбирането на географското влияние върху културата.* Това изследване задълбочава нашето разбиране за това как географията – чрез фактори като климат, ландшафт и наличие на ресурси – влияе върху културните практики,

социалните структури и межкултурните взаимодействия. То предоставя емпирични доказателства и теоретични прозрения за сложната връзка между физическата (природната) география и човешката култура.

2. Констатациите *допринасят за областта на межкултурната комуникация*, като илюстрират как географските детерминанти влияят върху стиловете на комуникация между културите. Това знание е жизненоважно за подобряване на межкултурните взаимодействия в различни сектори, включително бизнес, дипломация и образование.
3. Проучването предлага *емпирични данни и теоретични постановки, които могат да информират обществената политика и планиране*, особено в области, свързани с градското развитие, опазването на културата, опазването на околната среда и социалното сближаване.
4. *Образователния принос* се изразява в констатациите и теориите, разработени от това изследване, които могат да обогатят академичните учебни програми в множество дисциплини, насърчавайки по-интегриран и цялостен поглед върху географията, културата и устойчивото развитие.
5. В контекста на международен бизнес и глобално сътрудничество, изследването предоставя *ценна информация за управлението и работата в културно различни екипи*. Разбирането на географските влияния върху културните практики може да помогне на организациите да разработят по-ефективни комуникационни стратегии и управленски практики, които зачитат културните различия.

4. Критични бележки, препоръки и въпроси.

Общото ми положително становище е свързано с установената висока оценка за постиженията направени в дисертационния труд. В дисертационния труд не се откриват съществени пропуски и неточности, но към отделни моменти от дисертационния труд могат да се отправят някои незначителни редакционни бележки и препоръки, които трябва да бъдат отстранени от автора, тъй като убедено препоръчвам представения ми за рецензиране дисертационен труд да бъде оформен и издаден под формата на монография, тъй като ще представлява значителен интерес не само за научната общност, но и за лицата от практиката.

5. Публикации свързани с темата на дисертационния труд

В дисертационния труд са посочени общо 7 публикации свързани с темата, от които 5 публикации са в издания включени в Scopus. Представените 7 публикации отразяват важни тези и резултати от проведеното дисертационното проучване и могат да се оценят изключително високо.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът на дисертационния труд "Географски детерминанти на социалната и културна динамика: регионални дискурси в межкултурната комуникация в контекста на устойчивото развитие" обобщава направения анализ и представя дисертационния труд в своята пълнота чрез общ обем от 129 страници, където са посочени основните изводи и научни приноси на изследването. Трябва да отбележим, че от една страна автореферата е в значително по-голям обем от установената практика, но имайки предвид обема на представения дисертационен труд от 726 страници, то можем да разберем трудностите, които е изпитал авторът при неговото разработване, независимо, че се предполага да бъде закономерно авторефератът да е с по-голям обем предвид представения общ обем на дисертационния труд.

Заклучение

Предложеният дисертационен труд за придобиване на научната степен „доктор на науките“ от проф. д-р Климент Минев Найденов на тема „Географски детерминанти на обществената и културна динамика: регионални дискурси в межкултурната комуникация в контекста на устойчивото развитие“ притежава ценен принос към науката и напълно отговаря на изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“. Общата ми оценка е, че дисертационният труд представлява самостоятелно завършено авторово изследване, при което изследователските задачи са успешно изпълнени, а основната цел е постигната, в резултат, на което отчетливо се открояват основните теоретични и приложни резултати на дисертационния труд. Ясно откритите реални научни и научно-приложни приноси в дисертационния труд, позволяват на всеки рецензиращ го, да даде висока обобщена оценка на получените резултати в дисертационния труд, освен това четящия

дисертационния труд убедено може да отличи притежаваната висока теоретична и методологическа подготовка на автора, както и умелото боравене със съществуващата богата емпирична база. От направените констатации в дисертационния труд могат да се облагодетелстват и информират политиците за значението на отчитането на географските, социалните и културните фактори в инициативите за устойчивото развитие при формирането на политики и предприемането на мерки за неговото постигане.

Като имам предвид гореизложеното и с пълна убеденост препоръчвам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят научна степен „доктор на науките“ на проф. д-р Климент Минев Найденов по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, в професионално направление 3.7. Администрация и управление, научна специалност „Регионално развитие“.

27 февруари 2024 г.
гр. София

Подпис:

доц. д-р Методи Валериев Иванов